

Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties

T.a.v. de heer H.M. de Jonge, dem. Minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties

Datum: 21 februari 2024

Onze referentie: LdV/ED/RvdL

Onderwerp: Internetconsultatie Wijziging Besluit bouwwerken leefomgeving, aanscherping en uitbreiding van de milieuprestatie-eis

Bijlagen:

Geachte heer De Jonge,

Hierbij ontvangt u de reactie van Techniek Nederland op de internetconsultatie over de Wijziging Besluit bouwwerken leefomgeving, aanscherping en uitbreiding van de milieuprestatie-eis.

Wie zijn wij en wat doen wij?

Wij zijn de ondernemingsorganisatie van technische dienstverleners, installatiebedrijven en de technische detailhandel. De installatiesector bestaat uit meer dan 30.000 bedrijven met een totale omzet van ruim 26 miljard euro per jaar en biedt werkgelegenheid aan circa 180.000 mensen. De technische detailhandel bestaat uit 15.000 winkels die een jaaromzet realiseren van ruim 10 miljard euro per jaar en met werkgelegenheid voor 13.000 mensen.

Als sectoren doen wij ertoe: De energietransitie, de circulaire economie, verstedelijking, mobiliteit, digitalisering, vergrijzing: stuk voor stuk ontwikkelingen met ingrijpende gevolgen voor de manier waarop we leven, wonen en werken. Het zijn uitdagingen die vragen om inzet van nieuwe en slimme techniek, om nieuwe ideeën en een ingrijpend andere manier van samenwerken. Zowel op grote schaal – regionaal of landelijk – als voor ieder specifiek bedrijf, ieder huishouden en zelfs voor ieder individu.

De installatiebranche staat voor verduurzaming; onze mensen *realiseren* de verduurzaming. Of het nu gaat om woningen, kantoren, tunnels of industriële installaties: onze vakmensen plaatsen de zonnepanelen, installeren de warmtepompen, onderhouden de installaties en regelen het in voor de meest efficiënte energieopwekking en -afgifte.

Datum: 21 februari 2024

Onze referentie: LdV/ED/RvdL

Pagina: 2 van 5

Daarnaast zijn onze installateurs steeds vaker de-installateurs aan het worden. Het innemen van installatie-onderdelen uit gebouwen en het opnieuw inzetten hiervan is steeds meer dagelijkse praktijk geworden. Het aandeel van de slimme techniek speelt een steeds grotere, cruciale rol in het welzijn en duurzaam succes van ons land. Daardoor groeit het belang van onze sectoren.¹

Positieve grondhouding

Als branchevereniging van een sector waarin duurzaamheid zo hoog in het vaandel staat, kan het niet anders dat onze grondhouding positief is ten aanzien van het verder verduurzamen van de bouw en verlagen van de milieudruk door de bouw in Nederland.

Allereerst willen we aangeven wat wij als positieve punten zien in deze wijziging.

1. Wij willen benadrukken dat wij het op prijs hebben gesteld om de afgelopen twee jaar betrokken te zijn geweest in de klankbordgroep van het Ministerie van Binnenlandse zaken en koninkrijksrelaties (BZK) rondom de totstandkoming van deze wijziging in het Besluit bouwwerken en leefomgeving en dat wij tijdens dit proces onze input hebben kunnen geven.
2. Wij juichen toe dat bij de bepaling van de MPG-eis (met name bij kantoren) rekening is gehouden met het effect van installaties en de positieve bijdrage die installaties hebben op de energie-efficiëntie. Hierdoor komt de vernieuwde MPG-norm minder snel in conflict met de huidige BENG-eisen. Op dit conflict - dat er hoe dan ook nog wel is - zullen we later bij onze zorgpunten verder ingaan.
3. Wij vinden het positief dat voor kleine woningen de MPG-eis aangepast is, de zogenoemde vorm-factor. Hiermee is de aangepaste MPG-norm geen belemmering meer voor (met name) woningcorporaties om te kunnen blijven bouwen. Dit is goed voor de BV Nederland, en uiteraard ook voor de werkgelegenheid voor de bouwsector in het algemeen en de installatiesector in het bijzonder.
4. Wij zijn blij met de duidelijke demarcatie over wat wel of juist niet hoeft te worden meegenomen in een MPG-berekening.

Zorgpunten

Hoewel onze houding ten principale positief is, hebben wij in dit voortraject wel meermaals onze zorgpunten geuit over de risico's die er zijn bij de aanscherping en uitbreiding van de MPG-norm zoals die nu voorligt. Deze zorgpunten zullen wij hieronder verder expliciet maken.

¹ [Wie zijn wij? | Techniek Nederland](#)

Datum: 21 februari 2024

Onze referentie: LdV/ED/RvdL

Pagina: 3 van 5

Zorgpunt 1: MPG versus BENG (versus kosten, comfort, veiligheid, kwaliteit etc etc.)

Wij maken ons zorgen dat met de aanscherping van de MPG het heel lastig wordt voor onze ondernemers om aan alle verschillende normen te kunnen blijven voldoen. De verschillende normen en de doelen achter deze normen - klimaatdoelen en circulaire doelen - komen namelijk tegenover elkaar te staan, ondanks ons tweede genoemde positieve punt.

De gehele bouwkolom: de fabrikant, leverancier, adviseur, architect, constructeur, aannemer en installateur en ook de opdrachtgever moet in het gehele systeem van normen mee.

Wij als installateurs zijn een onderdeel van deze keten, maar door de mogelijke wijzigingen en de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen komt steeds meer regelgeving en risico bij de installateur te liggen. Nu zijn wij als installateur verantwoordelijk voor een groot deel van de duurzame impact van de installaties, maar deze installaties hebben ook een grote impact op de exploitatiefase (door meer onderhoud en vervangingen) en de energie die deze installaties opwekken en gebruiken.

Deze verantwoordelijkheid nemen wij graag. Echter zien we dat de huidige nieuwe eisen als BENG- en MPG-eisen al niet goed samenwerken, laat staan met alle andere eisen. Er valt dus nauwelijks meer te sturen op het meest optimale, duurzame resultaat.

Een duidelijk voorbeeld is de warmtepomp, waarover begin 2023 nogal wat reuring ontstond bij het bekend worden van de aangepaste milieuscore: dankzij de warmtepomp verbruiken nieuwbouwwoningen helemaal geen aardgas meer en daalt de CO₂-uitstoot met de helft. Daarmee leveren warmtepompen een onmisbare bijdrage aan het behalen van de klimaatdoelstellingen. Maar om te kunnen voldoen aan de huidige MPG-norm en de beoogde aangescherpte MPG norm is het veel minder opportuun om straks te kiezen voor een warmtepomp, omdat de materiaalgebonden milieuscore van de warmtepomp volgens deze normen heel hoog is. Wie besluit dan welk doel en welke norm belangrijker is?

Voorgestelde oplossing voor zorgpunt 1:

Maak snel werk van één integrale duurzaamheidsnorm. De toekomstige, maar slechts optionele MEPG-norm zou in die vorm, of aangepast, moeten bijdragen aan een objectieve eenduidige weergave van de gebouwprestatie, van realisatie tot transformatie of oogstfase. Verken zo snel mogelijk met de markt hoe BENG en MPG geïntegreerd kan worden, en daarmee feitelijk via module B6 de milieubelasting gekwantificeerd kan worden. Eén duurzame norm maakt het veel eenvoudiger om de effecten van materiaalkeuzes en energie te wegen, in plaats van dat het de ontwerper een duivels dilemma geeft en een zeer beperkt speelveld waarbinnen hij of zij kan werken.

Zorgpunt 2: tekort aan beschikbare data

Om een goede MPG-berekening te maken zijn er data nodig, opgeslagen via milieuverklaringen die worden beheerd door de Nationale Milieu Database (NMD). Van veel materialen zijn er veel data beschikbaar, maar juist van installaties is dat helaas minder het geval. Dit beperkt de keuzevrijheid van het ontwerpproces in ernstige mate.

Datum: 21 februari 2024

Onze referentie: LdV/ED/RvdL

Pagina: 4 van 5

Niet voor niets heeft Techniek Nederland enkele jaren geleden het 'Witte vlekkenproject' geïnitieerd, samen met FME, NMD en BZK. Dit project, gekoppeld aan een financiële tegemoetkoming, moet fabrikanten en brancheverenigingen stimuleren om tot meer categorie 1 respectievelijk categorie 2 milieuverklaringen te komen van installaties en installatieonderdelen.

Zeker voor de installaties geldt dat het vaak internationale fabrikanten zijn die wereldwijd werken. Het specifiek voor de Nederlandse markt ontwikkelen van een milieuverklaring is commercieel uitdagend vanwege de hoge kosten.

Voorgestelde oplossing voor zorgpunt 2:

Binnen het huidige systeem is het allereerst logisch om het bestaande Witte vlekkenproject te verlengen. Wat we daarin wel nodig hebben is dat we expliciet sturen op effectiviteit.

Welke installaties hebben de hoogste milieu-impact en is het dus het meest urgent voor om zo snel mogelijk de juiste milieudata beschikbaar te krijgen?

Een tweede oplossing is om het systeem van de milieuverklaringen te wijzigen. Er is een groot tekort aan LCA-deskundigen en het laten opstellen van de juiste LCA is tijdrovend en kostbaar. Gedacht kan worden aan een 'light-versie' van een milieuverklaring. Mogelijk met minder data, of in het buitenland geverifieerde data, maar die wel een goede indicatie geeft van de milieuscore.

Om de data integraal beschikbaar te maken in het digitale eco-systeem van de ontwerp-, bouw- en technieksector moeten de uitgangspunten rondom digiGO en aansluiting op het Digitaal Stelsel Gebouwde Omgeving² in flankerend beleid worden opgenomen.

Zorgpunt 3: NL bepalingsmethodiek versus EU

Dit zorgpunt hangt samen met het hiervoor beschreven zorgpunt. De Nederlandse bepalingsmethodiek is gebaseerd op Europese regels (de EN 15804:A2). Maar het is wel specifiek Nederlands of en hoe de 19 milieu-indicatoren worden gewogen in de bepaling van de milieudruk per product. Zoals ook in het begeleidend schrijven rondom de wijziging staat, is het een expliciete keuze geweest om niet aan te sluiten bij Europese weegset (PEF).

Deze keuze maakt dat internationaal opererende fabrikanten tot hoge lasten worden veroordeeld voor de relatief kleine Nederlandse markt. En dit leidt weer tot zorgpunt 2.

Voorgestelde oplossing voor zorgpunt 3:

Wij blijven benadrukken dat we zoveel mogelijk moeten aansluiten op de Europese standaarden. Nederland is geen eiland. En zeker voor installaties geldt dat de productie niet in Nederland plaatsvindt en dat de markt vaak wereldwijd is.

Overigens verwachten wij dat met de komst van de CSRD en EU taxonomy de installatiebedrijven sterk zullen sturen op de milieu-impact van de door hen ingekochte installaties. Meer nog dan de aanscherping en uitbreiding van de MPG zal dit leiden tot druk bij fabrikanten om met de juiste milieudata over de brug te komen én om de milieu-impact

² <https://www.digigo.nu/digitaal-stelsel/waarom-dsgo>

Datum: 21 februari 2024

Onze referentie: LdV/ED/RvdL

Pagina: 5 van 5

van hun producten te verlagen. De CSRD zal dus direct bijdragen aan een lagere MPG-score, maar de vraag is dan gerechtvaardigd of een aanscherping van de MPG, en de daarbij behorende lastendruk van LCA's en milieuverklaringen de belangrijkste driver zal zijn voor een duurzamere bouw of dat de CSRD dit zal worden.

Zorgpunt 4: adequate toezicht en handhaving

Een norm is niets waard als er niet adequaat wordt toegezien of de norm is gehaald en dat hierop wordt gehandhaafd. De MPG-norm is landelijk, maar de handhaving is lokaal. Handhaving kost tijd en geld. En daar maken wij ons zorgen over: beschikken gemeentes wel over voldoende middelen om de handhaving serieus op te pakken? Als installatiesector weten wij maar al te goed hoeveel moeite het kost om de juiste mensen met de juiste kennis en vaardigheden aan te trekken én te behouden. Dat zal voor gemeentes niet veel anders zijn. En juist op dit onderwerp, waar al zo'n gebrek aan kennis en de juiste mensen bestaat, zal dit onherroepelijk tot uitvoeringsproblemen leiden bij de handhavende instanties. Als we de NMD als een grote kast zien gevuld met milieuverklaringen, dan is niet alleen meer het probleem dat de kast niet goed genoeg gevuld is, maar bestaat de kans dat de hele kast instort als de toezicht en handhaving zichtbaar te kort schiet.

Voorgestelde oplossing voor zorgpunt 4

Heel simpel: voldoende financiële middelen voor en actieve ondersteuning bij de handhaving. Daarnaast vragen wij van de handhavende instanties een uitgesproken commitment voor deze rol.

Tot slot

Zoals gesteld staan wij positief tegenover de gestelde aanscherping en uitbreiding. Hoewel wij een aantal zorgpunten hebben, hopen en verwachten wij wel dat aanpassingen op het voorstel op basis van deze en andere reacties niet tot vertragingen zullen leiden. We hebben immers geen tijd te verliezen en de markt is er grotendeels klaar voor. Aanpassingen als deze kosten wel tijd en geld om hierop te investeren. Wij vragen daarom met klem om snel, in samenspraak met de diverse marktpartijen, te komen tot een visie zodat er zicht is op toekomstige aanscherpingen en aanpassingen. Uiteraard denken wij hier graag constructief over mee.

Mocht u vervolgvragen hebben over onze opmerkingen dan wij lichten wij deze graag toe. Techniek Nederland nodigt het Ministerie dan ook uit om met ons in gesprek te gaan over de hierboven gestelde zorgpunten en de door ons aangeleverde opmerkingen daarop.

Met vriendelijke groet,

Laurens de Vrijer
Hoofd afdeling werkgever- en ondernemerschap